

NORGES HØYESTERETT

Den 5. april 2018 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Endresen, Arntzen og Berglund i

HR-2018-611-U, (sak nr. 18-051128STR-HRET),

A (advokat Gunnar Nerdrum Aagaard)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (politiadvokat Stine Melbye Sørensen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) A, født 800.00.1969, ble ved Nord-Troms tingrett 29. november 2017 varetektsfengslet i medhold av straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 2 og nr. 3, siktet for overtredelse av bestemmelser som rammer økonomisk kriminalitet i næringslivet. Fengslingen er senere forlenget. Den utvidede siktelsen av 16. mars 2018 omfatter nå til sammen 37 overtredelser.
- (2) Nord-Troms tingrett avsa 23. mars 2018 kjennelse med slik slutning:

"A, født 00.00.1969, løslates."
- (3) Tingretten fant at det verken forelå bevisforspillelsesfare eller gjentakelsesfare.
- (4) Påtalemyndigheten anket tingrettens kjennelse til lagmannsretten. Tingretten tok påtalemyndighetens begjæring om oppsettende virkning til følge.
- (5) Hålogaland lagmannsrett avsa 28. mars 2018 kjennelse med slik slutning:

"A, født 00.00.1969, kan fortsatt holdes i varetektsfengsel inntil annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke utover 24. april 2018."
- (6) Lagmannsretten fant at det forelå gjentakelsesfare og tok ikke stilling til om det forelå bevisforspillelsesfare.

- (7) A har anket lagmannsrettens kjennelse til Høyesterett. Anken retter seg mot lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling.
- (8) Lagmannsrettens begrunnelse er mangelfull: Det er ikke foretatt noen selvstendig vurdering av om det foreligger gjentakelsesfare. Det er ikke nok å vise til påtalemyndighetens anførsler. Det er ikke vurdert hvilken betydning det har at kriminalitetens art i dette tilfellet ligger utenfor kjerneområdet for gjentakelsesfare, og det er heller ikke vurdert at siktede har uttrykt ønske om å ta seg arbeid.
- (9) Det er videre lagt til grunn en for lav terskel for om det foreligger gjentakelsesfare.
- (10) Det er videre en feil ved saksbehandlingen at lagmannsretten har lagt til grunn at A også skal sitte fengslet *under* hovedforhandlingen. Det riktige må være å ta utgangspunkt i tidsperioden som påtalemyndigheten tar sikte på å holde ham fengslet, og det er kun frem *til* hovedforhandlingen.
- (11) Det anføres også at A har vært utsatt for ulovlig varetektsfengsling i til sammen 18 timer. For det tilfellet at Høyesterett opphever lagmannsrettens kjennelse bør han derfor løslates i påvente av ny fengslingskjennelse.
- (12) Det er nedlagt slik påstand:
- "Prinsipalt:**
1. A, født 00.00.1969, løslates.
- Subsidiært:**
1. Hålogaland lagmannsretts kjennelse av 28. mars 2018 oppheves.
2. A, født 00.00.1969, løslates i påvente av ny fengslingskjennelse fra Hålogaland lagmannsrett."
- (13) *Påtalemyndigheten* har inngitt merknader til anken. Lagmannsrettens kjennelse tiltres, og det anføres at den ikke er beheftet med feil.
- (14) *Høyesteretts ankeutvalg bemerker* at saken gjelder en videre anke, og at ankeutvalgets kompetanse da er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolkning, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd nr. 2 og nr. 3.
- (15) Ved vurderingen av gjentakelsesfaren har lagmannsretten lagt til grunn at det kreves "sterk grad av sannsynlighetsovervekt" for at siktede vil begå en ny straffbar handling som kan medføre høyere straff enn fengsel i 6 måneder. Dette samsvarer med det krav til sannsynlighetsovervekt som er etablert gjennom praksis.
- (16) Lagmannsretten har så vurdert gjentakelsesfaren i tiden frem til det foreligger rettskraftig dom. Dette samsvarer med det tidsperspektiv som ble antatt å være relevant etter den tidligere straffeprosesslov, jf. Bratholm, Pågripelse og varetektsfengsel, side 198, og vil etter omstendighetene kunne være riktig også etter någjeldende lov. Det forutsetter imidlertid at varetektsfengsling også kan påregnes i et slikt perspektiv, og det vil ikke nødvendigvis være situasjonen. Hensett til kravet om at det må være konkrete holdepunkter for fare for ny straffbar handling, vil vurderingen under enhver omstendighet domineres av den aktuelle

situasjonen, og om lagmannsretten her skulle ha foretatt vurderingen i et noe langt perspektiv, kan dette ikke antas å ha vært bestemmende for vurderingen.

- (17) I Høyesteretts ankeutvalgs avgjørelse Rt-2010-931 avsnitt 12 heter det:
- "I Rt-1993-905 understrekes det at '[f]lere tidligere domfellelser behøver ikke i seg selv være nok til å konstatere tilstrekkelig tilbakefallsfare. Det må foretas en helhetsvurdering hvor kriminalitetens art og hyppighet, domfeltes livssituasjon m v er av betydning.' Dette er senere fulgt opp blant annet i Rt-1997-1290, Rt-1998-149 og Rt-1999-1014."**
- (18) Spørsmålet blir da om lagmannsrettens kjennelse er begrunnet slik at det kan legges til grunn at det er foretatt en slik bred vurdering.
- (19) Lagmannsretten behandlet fengslingsspørsmålet etter en anke over Nord-Troms tingretts kjennelse 23. mars 2018. Det var i kjennelsen gitt en konkret begrunnelse for hvorfor videre fengsling ikke ble ansett påkrevd for å hindre nye straffbare handlinger. Det er da lite opplysende når lagmannsretten, som ledd i sin begrunnelse, viser til en rekke tidligere fengslingskjennelser som ikke forholder seg til tingrettens argumentasjon.
- (20) Lagmannsretten tar ved vurderingen av gjentakelsesfaren utgangspunkt i tidligere domfellelse og den omfattende siktelse. Det må være et riktig utgangspunkt. Lagmannsretten tilføyer så "at siktedes uttrykte ønske om å løslates for å ta seg av familien, skaffe seg inntektsgivende arbeid og forberede seg til hovedforhandlingen, ikke er egnet til å redusere gjentakelsesfaren i tilstrekkelig grad". Dette er også omstendigheter som hører hjemme i totalvurderingen, men fortsatt adresseres ikke den konkrete vurdering tingretten har foretatt. Dette gjøres bare indirekte ved henvisning til påtalemyndighetens anførsler i ankeerklæringen side 2 sjette avsnitt flg., som anføres å være illustrerende for siktedes vedvarende forsett.
- (21) I påtalemyndighetens ankeerklæring er det en omfattende argumentasjon som direkte adresserer og imøtegår tingrettens vurdering. Slik ankeutvalget forstår lagmannsrettens kjennelse er henvisningen til ankeerklæringen ikke bare en opplysning om hva påtalemyndigheten har gjort gjeldende, men et uttrykk for at lagmannsretten har gitt sin tilslutning til argumentasjonen i denne.
- (22) Høyesteretts ankeutvalg finner på den bakgrunn at det fremgår at lagmannsretten har foretatt en slik bred vurdering som straffeprosessloven § 171 nr. 3 krever. Den konkrete vurdering kan ankeutvalget ikke prøve. Anken må da forkastes.
- (23) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Anken forkastes.

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Clement Endresen
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Riktig utskrift: